

”InMotion”

- kraftsamling för miljö, energi och
hållbara transportlösningar

Innehåll:

1. Inledning

2. Bakgrund, trender, utmaningar

- 2.1 Västsvenska utvecklingsförutsättningar
- 2.2 Utmaningar och strategi

3. Fokusområden och insatser

- 3.1 Miljöer för kunskapsutveckling, test och demonstration
- 3.2 Utvecklingsprojekt – produkter, tjänster, processer
- 3.3 Internationalisering
- 3.4 Marknadspåverkande insatser
- 3.5 Företagsfinansiering
- 3.6 Förstärkning av utvecklingsplattformarna Lindholmen och Innovatum

4. Genomförande och finansiering

5. Uppföljning och utvärdering

InMotion

- kraftsamling för miljö, energi och hållbara transportlösningar

1. Inledning

Omvandlingstakten måste öka

Vision Västra Götaland och Tillväxtprogram Västra Götaland lägger fast regionens syn på de långsiktigt viktigaste frågorna för hållbar tillväxt och preciserar inriktning och målbilder för det konkreta arbetet. I linje med Lissabonstrategin och till denna länkade nationella strategier pekas vägen ut mot en region som är konkurrenskraftig i en global kunskapsekonomi. Men som också baserar väsentliga delar av denna konkurrenskraft på att utnyttja de starka regionala förutsättningar som finns att utveckla en mer hållbar region, med hjälp av mer innovativa lösningar. Och inte minst att bygga framtidens attraktionskraft på dessa kvaliteter.

Det senaste årets dramatiska utveckling ändrar inte denna slutsats. Det är snarare tvärtom. Omvandlingstakten måste öka. Utvecklingsarbetet intensifieras. Och det måste ske utifrån de förutsättningar som gäller i Västra Götaland. Förutsättningar som handlar om ca en femtedel av svensk ekonomi och om en betydligt större andel av våra gemensamma resurser och kompetenser inom centrala framtidsområden som energi och mobilitet. Västra Götalandsregionen bjuder här in till en gemensam kraftsamling för att ta tillvara dessa resurser på ett bättre sätt för allas vår framtid. Vi måste sätta oss i rörelse – In Motion.

Under de senaste åren har det blivit allt tydligare att klimatförändringarna utgör en av de största globala utmaningarna för framtiden. Västra Götalandsregionen har bedrivit en omfattande process där ett stort antal personer från näringsliv, samhälle, akademier, politik och det civila samhället deltagit i dialogmöten: klimatdialogen Smart energi. Deltagarna har identifierat en rad förändringar för att klara omställningen till en region med en mindre fossilberoende ekonomi. Omställningen kommer att skapa affärsmöjligheter för företag, sysselsättning inom nya områden och har förutsättningar att bidra till systemlösningar med påverkan på klimatfrågan globalt.

Vision och mål

Programmet InMotion slår fast inriktning och förutsättningar för en särskild regional utvecklingssatsning av Västra Götalandsregionen på 150 miljoner kronor inom områdena hållbara transporter och energisystem. Programmet stärker förutsättningarna för att nå visionen "Det goda livet" i Västra Götaland. Attraktivitet och internationell konkurrenskraft ska säkras. **Det övergripande målet för programmet InMotion är att Västra Götaland ska vara en av Europas ledande regioner inom miljö, energi och nästa generations hållbara transportlösningar.**

Fokus i programmet ligger på elektrifiering och på att minska beroendet av fossila energikällor. Satsningen genomförs genom att samla industri, kunskapsorganisationer och samhällsaktörer. Produkt- och tjänsteutveckling till nytta för omställning av svensk fordons- och transportindustri samt på energi- och miljöteknik i näringslivet lyfts fram. Medlen prioriteras till olika utvecklingsprojekt inklusive strategisk upphandling, test- och demonstrationsanläggningar. Det är vår bedömning att 150 regionala miljoner har förutsättningar att skapa en samlad offensiv utvecklingssatsning på en halv miljard kronor inom de identifierade områdena. Västra Götalandsregionen bjuder härmed in lokala, regionala och nationella aktörer att medverka i denna satsning.

2. Bakgrund, trender och utmaningar

2.1 Västsvenska förutsättningar

Västra Götaland bedöms vid internationella jämförelser ha mycket starka förutsättningar att skapa tillväxt och långsiktig välfärd för sina invånare. Tillväxten har också fram till den internationella nedgången varit stark i ett europeiskt perspektiv. Resultatet når dock fortfarande inte regionens potential. En generell orsak till detta som framhålls i studier av t.ex. BAK Basel Economics och McKinsey är en svagt utbyggd transportinfrastruktur. Mer ingående analyser visar också att effektiviteten i produktion av ny kunskap är relativt dålig samtidigt som förmågan att tillämpa ny kunskap i nya varor och tjänster varit god.

I Västsverige görs sedan en rad år forsknings- och utvecklingsinsatser som är bland de mest omfattande i världen i förhållande till produktion och befolkning. Majoriteten av dessa insatser sker i globalt verksamma internationellt konkurrensutsatta företag. Företag som samtidigt utgör de mest attraktiva arbetsgivarna för nyexaminerade studenter från högskolor och universitet i regionen. De står därmed bakom den höga koncentration av naturvetare och tekniker som också präglar regionen. De senaste femton åren finns samtidigt en tydlig trend i de stora bolagens verksamheter. Det som inte hör till kärnverksamheten läggs utanför densamma. Varor och tjänster köps in när de behövs. Ett mer flexibelt produktionssystem skapas. Storföretagens betydelse och makt är i dagsläget betydande i detta system.

Koncentration av fordonsindustri till Västra Götaland är väl känd. Det västsvenska fordonsklustret utgjorde fram till för något år sedan det sjätte mest betydande regionala fordonsklustret i Europa och det största enskilda regionala klustret i Sverige. I regionen finns också bl.a. hela den svenska raffinaderverksamheten, betydande resurser inom kemi och petrokemi och en jordbruks- och livsmedelssektor som sammantaget är den mest omfattande i Sverige. Bland de fem största företagen döljer sig även namn som Astra Zeneca och Ericsson.

De långsiktiga kopplingarna mellan framförallt de större företagen och kvalificerad utbildning, forsknings- och utvecklingsverksamhet vid Chalmers och Göteborgs Universitet och till högskolorna i Skövde, Trollhättan och Borås samt forskningsinstituterna, är betydande. Här finns unika länkar och samarbeten inom rader av centrala framtidsområden. Den samlade tyngden och kunskapen inom naturvetenskap och teknik med koppling till frågor inom miljö, energi, hållbar stadsutveckling, produktions- och transporteffektivitet är unik. Och här finns inte bara framtidens hållbara lösningar i vår region utan också framtidens globala affärer. Bara "clean-tech" bedöms komma att omsätta 6 000 miljarder globalt 2010.

Den omfattande "outsourcing" som beskrevs ovan har dessutom lett till att betydande kompetens gjorts tillgänglig för fler aktörer. Företagstjänstesektorn har varit den snabbast växande branschen efter den förra krisen. Företagstjänstesektorn är i dag det största enskilda "branschkluster" i Västsverige med fler än 100 000 anställda. De resurser som frigjorts i Västra Götaland och de aktörer som verkar inom denna sektor har mycket ofta en koppling till verksamheter inom mobilitet och energi i olika former. Kompetens som nu finns tillgänglig för Sverige på ett helt nytt sätt. Kompetens som behövs på en växande global marknad för miljöteknik och hållbara tjänster.

Programmet InMotion ska ta tillvara den regionalt förankrade kunskapen och erfarenheten – dvs. förmågan att tillämpa och omsätta ny kunskap i affärer och i ett mer hållbart samhälle – samtidigt som kunskapsproduktionen stärks. Detta är också en nationell fråga.

Förutsättningarna i Västra Götaland är unika. De samarbeten som inte kommer till stånd i

regionen kommer inte att uppstå på andra platser i landet. Kopplingen mellan ca 40 procent av den svenska miljöforskningen och ett globalt aktivt näringsliv inom mobilitet och energi kan inte heller flyttas.

Västra Götalands ”track record” när det gäller ansvar och ledarskap gör också att gemensamma satsningar i regionen har starka förutsättningar att generera konkreta och viktiga resultat. Kraftsamlingen i samverkan kring en förändrad transportinfrastruktur baserad på biogas med deltagande från alla aktörer i samhället är unik. Rader av utvecklingsprojekt inriktade på affärsdriven hållbar utveckling där idéer fångas upp av företag och drivs vidare till nya hållbara och mer konkurrenskraftiga produkter och system, har genomförts. Ett konkurrenskraftigt västsvenskt innovationssystem har etablerats i samverkan mellan akademi, näringsliv och samhällsaktörer. Västra Götalandsregionen tilldelades Miljöstyrningsrådets utmärkelse *Utmärkt grön upphandlare* första gången det delades ut 2008. Det är också tydligt hur kommunala bolag som t.ex. Göteborg Energi och Borås Energi med uppdrag att också agera för hållbar utveckling ger omvandlingsförutsättningar som är mycket starka.

2.2 Utmaning och strategi

Västra Götaland har sammantaget tydliga förutsättningar att spela en viktig roll inom centrala globala framtidsområden som nästa generations transportlösningar och miljö- och energisystem. Den avgörande utmaningen är att samla nationens och regionens resurser i gemensam specialisering som gör att den internationella konkurrenskraften stärks ytterligare.

Detta kräver att:

- Förmågan till kraftsamling av kompetenser och resurser mellan nation, industri och kunskapsorganisationer – systemförståelse - måste stärkas.
- Samhällets möjligheter att driva på omställning och utveckling, också genom innovativ upphandling och affärsdriven hållbar utveckling, måste utnyttjas mer samlat.
- Konkurrenskraftiga forsknings- och innovationsmiljöer som kan mäta sig på en global arena, där akademien tillsammans med industriforskningsinstituterna i än högre utsträckning än idag möter industriell utveckling och tillämpning måste utvecklas.
- Nya affärsmodeller och samarbeten som stödjer ett identifierat behov av industriell omställning måste underlättas.
- Positioneringen inom EU för att dra nytta av de ökade resurserna för forskning, utveckling och innovation inom t.ex. elektrifiering måste förbättras.

3. Fokusområden och insatser

3.1 Fokusområden

Västra Götalandsregionen satsar under den närmaste tvåårsperioden 150 mnkr på insatser som skapar förutsättningar för utveckling och företagande inom energi- och miljöområdet samt stärker omställningen mot en hållbar fordons- och transportindustri.

Inom hållbara transporter handlar det om områden med stor betydelse för industrins framtida konkurrenskraft där även positiva samhällsekonomiska effekter kan uppnås. Alternativa bränslen, elektrifiering och hybridisering, säkerhet, transporteffektivitet och produktionsteknik prioriteras. Beteendevetenskap och Human Machine Interface (HMI) är viktigt att koppla till samtliga av dessa områden. Vindkraft, solenergi, bioenergi och vågkraft prioriteras inom energiförsörjning som även innefattar ”Clean Tech” och miljöteknik i bredare bemärkelse.

Inom de beskrivna områdena finns i Västra Götaland redan ett stort antal konkurrenskraftiga företag – såväl små och medelstora som mycket forskningsintensiva större företag som verkar på en global marknad. Dessutom bedrivs som tidigare konstaterats en stor andel av den svenska nyskapande miljöforskningen av universitet, högskolor och institut i Västra Götaland. Väl fungerande samarbeten mellan näringslivet, akademi, institut, Västra Götalandsregionen, staten och kommuner i samverkan bedrivs redan inom flera av de aktuella områdena. Många av företagen i olika branscher saknar dock i dag samarbete inom områden där de har viktiga naturliga beröringspunkter och gemensamma utmaningar. En av målsättningarna med InMotion är att företag vidareutvecklas genom ökat samarbete med varandra och med akademi, institut och samhällsaktörer.

Etablerade och fungerande nätverk som syftar till hållbar och kunskapsbaserad utveckling är Smart Energi, Biogas Väst, Power Väst, EcoEx och Test Site Sweden, för att nämna några. Inom dessa och andra initiativ finns nätverk av kompetens, infrastruktur och affärs- erfarenheter som skapar förutsättningar för en fortsatt mer fokuserad satsning på innovation, tillväxt och företagande. Programmet bygger vidare på och stärker dessa samarbeten.

3.2 Prioriterade insatser

För att möta de utmaningar som industri och samhälle står inför i Västra Götaland kommer insatser att ske inom sex områden:

1. Miljöer för kunskapsutveckling, test och demonstration
2. Utvecklingsprojekt – produkter, tjänster och processer
3. Internationalisering
4. Marknadspåverkande insatser
5. Företagsfinansiering
6. Förstärkning av samverkansplattformar

Alla satsningar syftar till att katalysera aktiviteter och accelerera utvecklingsprocesser. Samtidigt ska programmet komplettera, förstärka och samverka med nationella satsningar som regeringens strategiska initiativ, nationella kompetenscentra, produktutvecklingsinsatser för små- och medelstora företag. För område ett till fyra avsätts en samlad ram på 98 mnkr vilken fördelas mellan insatser inom dessa i förhållande till i vilken mån och med vilken effektivitet de bedöms uppfylla programmets målsättningar. Inom område fem och sex avsätts sammanlagt ca 50 mnkr till ett antal riktade insatser.

Miljöer för kunskapsutveckling, test och demonstration

Mål

InMotion ska bidra till utvecklingen av attraktiva och internationellt konkurrenskraftiga kunskaps- och testmiljöer som stödjer nästa generations hållbara transportlösningar, miljö- och energisystem.

För att Västsverige även i framtiden ska hävda sig som en industriell kunskapsregion, behöver vi forskningsmiljöer där akademien möter näringslivets utveckling och tillämpning. Idag finns ett antal centra och forskningsprogram som samlar akademi, institut och industri i FoU-insatser inom spetsområden. Men det krävs mer offensiva insatser för att de västsvenska FoU-miljöerna på allvar ska kunna hävda sig på en global arena. Det behövs ökad kritisk massa, ökad internationalisering och resurser för test och demonstration. Dessutom krävs ett ledarskap som samlar näringsliv, akademi och samhällsaktörer kring gemensamma målbilder och skapar förutsättningar för mobilisering och genomförande.

Demonstration och tester krävs för att snabba upp processen från forskningsidé till faktisk tillämpning inom nya och befintliga företag. Det satsas idag stora FoU-resurser inom hållbara fordon- och transportsystem både från företag och samhälle. Västsverige har därför en konkurrenskraftig kunskapsbas för utveckling av varor och tjänster som svarar mot framtida marknadsbehov. Däremot är infrastrukturen för demonstration inte tillräckligt utbyggd. I ett skede där det råder osäkerhet om vilka teknikområden som kommer att vara framgångsrika på en marknad, är det dessutom extra angeläget med satsningar på kunskapsutveckling och demonstration av teknologier. Området hybridisering och elektrifiering av fordon och alternativa bränslen är ett tydligt exempel.

Västsverige har här en unik möjlighet att etablera sig som en europeisk kunskaps- och demonstrationsarena inom områden såsom miljö, energi, säkerhet och transporteffektivitet. Programmet kan bidra till denna positionering genom satsningar på nya och befintliga kunskapsmiljöer, infrastruktur för test- och demonstration samt deltagande i europeiska forsknings- och innovationsprogram. Vinnova och Energimyndigheten är särskilt viktiga samverkansparter för att åstadkomma en sådan utveckling.

Utvecklingsprojekt – produkter, tjänster och processer

Mål

InMotion skall bidra till utvecklingen av nya varor, tjänster och processer för nästa generations hållbara transportlösningar, miljö- och energisystem.

Kraven på nyskapande, omvandlingskraft och specialisering i det västsvenska näringslivet ökar och det behövs en ständig utveckling av nya produkter, processer och koncept. Inte minst växer efterfrågan på miljöteknik och miljövänliga systemlösningar.

Programmet skall stimulera utvecklingen av nya varor, tjänster och processer för nästa generations transportlösningar, miljö- och energisystem. Det förutsätter stark samverkan mellan företag, kunskapsaktörer och samhälle. En framgångsfaktor för att uppnå målet är att koppla samman kompetenser inom miljö- energiområdet med kompetenser och industriella system hos fordonstillverkare och underleverantörer. Genom insatserna kan verksamheter som har beröringspunkter och gemensamma utmaningar - men som traditionellt verkat inom

olika branscher - definiera gemensamma problemställningar och målsättningar. Det finns idag ett flertal nätverk inom t ex miljö- energiområdet med potential att utvecklas industriellt.

Utvecklingsprojekten kan vara inriktade på produktutveckling, teknik- och processutveckling och koncept- och systemutveckling med internationell konkurrenspotential. Även export- och marknads lansering samt framtagande av nya affärsmodeller kan vara aktuella. Inom ramen för denna insats kan aktiviteter sättas igång som syftar till att växla upp verksamheter från en begränsad skala med lokal räckvidd. Projekten skall bygga på en stark samverkan mellan olika parter och ha en stor företagsmedverkan.

Internationalisering

Mål

Programmet ska bidra till att fler västsvenska aktörer positionerar sig inom internationella forsknings- och innovationsprogram.

Insatser för att bibehålla och ytterligare stärka den internationella konkurrenskraften för forskning, utveckling och innovation i regionen är avgörande för att kunna öka omställningstakten i fordons- och transportindustrin och skapa förutsättningar för energi- och miljöteknikutveckling. InMotion's inriktning ligger mycket väl i linje med EU Kommissionens ekonomiska räddningsplan 2010-2013 som antogs i november 2008 och dess förslag på "offentligt privata partnerskap". EUs satsning omfattar totalt 79 miljarder kronor och handlar om *Framtidens Fabriker*, *Energieffektiva Byggnader* och *Gröna Bilar*.

Internationalisering och positionering i europeiska och andra internationella utvecklingsarbeten är relevant inom samtliga insatsområden i programmet. Utöver det görs här en särskild satsning på större projekt där västsvenska aktörer i samverkan kan medverka på den europeiska arenan eller i internationella forskningsprogram. Vid sidan av insatser kopplat till EU Kommissionens räddningsplan, kan InMotion även bidra till ökad västsvensk medverkan i European Institute of Technology and Innovation (EIT) samt utlysningar och program inom EUs ramprogram för forskning, teknisk utveckling och demonstration. Insatserna omfattar medfinansiering av:

- Planeringsfaser, ansökningsprocesser
- Större initiativ som innebär behov av strategiska rekryteringar av nyckelkompetens, mobilisering för ledarskap och koordinering av projekt

Marknadspåverkande insatser

Mål

Västra Götalandsregionen ska medverka till att utveckla metoder för innovationsupphandling samt genomföra två skarpa projekt som bidrar till att utveckla nästa generations hållbara transportlösningar, miljö- och energisystem.

Offentlig upphandling inom kommuner och landsting kan få en enorm samhällsutvecklande potential. Genom upphandlingsinstrumentet kan marknader för nya produkter skapas och ett positivt samspel mellan offentlig efterfrågan och innovationsinvesteringar kan bidra till att stärka såväl näringslivets konkurrenskraft som tillgodose offentliga behov. VINNOVA lyfter i sitt budgetunderlag för 2010 bl.a. upp offentlig innovationsupphandling som ett instrument för att stimulera efterfrågan på konkurrensstärkande förnyelseinvesteringar.

I det rådande konjunkturläget har Västra Götalandsregionen en unik möjlighet att som en stor offentlig upphandlare medverka till efterfrågestimulerande åtgärder. Avsikten är att tillsammans med Vinnova utveckla metoder för innovationsupphandling samt genomföra två skarpa projekt under programperioden. Exempelvis kan utvecklingen av elbilar och elbilsmarknaden påskyndas genom innovationsupphandling.

Också inom klimatdialogen Smart energi ses den offentliga sektorns möjlighet att använda sina inköp som strategiskt instrument för hållbar affärsutveckling som helt väsentlig. Genom skarpa inköpskrav utvecklas marknaden för miljöanpassade och hållbara produkter. I förlängningen ger det större tillgång till hållbara produkter på den privata marknaden. De företag som väljer att ta till sig de nya kraven stärker sin konkurrenskraft. Inledningsvis kommer överenskommelser om Smarta inköpsbeslut att träffas mellan offentliga organisationer i Västra Götaland. På sikt kan en samverkan med västsvenska företags inköpsorganisationer ge än större effekter. Miljöbilar, grön el, ekologiska livsmedel, inredning och byggmaterial/byggtjänster är områden som föreslagits för gemensamma miljökrav.

Västra Götalandsregionens Gröna Lista för inredningsprodukter är ett lyckat exempel på att miljökrav från offentlig sektor har lett till miljöanpassad produktutveckling av möbler och inredningstyger. Detta har stärkt lokala företag som svarat upp mot ställda krav. I den ideella föreningen Public & Private Social Responsibility Initiative - CSR Västsverige ingår företag, offentliga arbetsgivare och andra organisationer som valt att vara föregångare och föredömen ekonomiskt, socialt och miljömässigt. Deltagarna i nätverket är tillsammans stora inköpare av produkter och tjänster och kan sammantaget ge avsevärda bidrag till att förstärka marknaden för hållbara produkter och tjänster.

Företagsfinansiering

Mål

Programmet ska stärka de små och medelstora företagens möjligheter att konkurrera på globala marknader genom att förbättra den ömsesidiga kunskapsöverföring mellan de mindre företagen, akademien och forskningsinstitutet.

Programmet ska bidra till att fler kvalificerade teknik- och kunskapsbaserade unga småföretag inom miljöteknik och energi skall nå kommersiell framgång.

Insatsområdet riktar sig till enskilda företag som får möjlighet att söka FoU-stöd samt såddfinansiering i tidiga skeden.

Forskning och utveckling i små och medelstora företag

Små och medelstora företag (SMF) spelar en avgörande roll för regionens konkurrenskraft och sysselsättning. Samtidigt innebär marknadens behov av nya produkter, tjänster och system ett ökat krav på forsknings- och utvecklingsinsatser såväl i företagens egen regi som genom externa aktörer inom universitet och högskolor eller fristående forskningsinstitutioner. FoU-verksamhet förknippas dock ofta med stora kostnader och risker. Därför har de mindre företagen i regel små möjligheter att bedriva FoU-verksamhet med egna resurser. Vinnovas nationella program har lett till en stor efterfrågan medan endast en mindre andel av ansökningarna rymts i anslagsramen.

Västra Götalandsregionen gör nu en satsning på totalt 10 Mkr till FoU-checkar (max 35 000 kronor) och regionalt FoU-stöd (max 500 000 kronor) till små och medelstora företag i Västra Götaland enligt EU:s definition med global marknad eller potential för global marknad och uttalad vilja att växa med hjälp av FoU-insatser. För utförligare information se program Forskning och utveckling i små och medelstora företag, dnr RUN 612-188-2009.

Företagsfinansiering i tidiga skeden

Västra Götaland är ledande i landet när det gäller antal företag och sysselsatta inom miljöteknikföretag. Det finns också en betydande forskning och ett stort kunnande inom såväl akademi som näringsliv. Målet med satsningen är att bidra till att fler kvalificerade teknik- och kunskapsbaserade unga småföretag inom miljöteknik och energi skall nå kommersiell framgång. Genom såddfinansiering i tidigt skede kan koncepten utvecklas så långt att andra finansiärer bättre kan bedöma dess potential och därmed svara för den fortsatta kommersialiseringen. Såddfinansiering kan beviljas till företag som har max 10 anställda och är nyetablerat eller har drivit verksamhet i max tre år.

Effektiv kommersialisering och nyttiggörande av forskningsresultat från akademi och näringsliv är basen i det västsvenska innovationssystemet. Här sker samverkan mellan universitet, högskolor, företag, lokala och regionala aktörer samt Innovationsbron och Vinnova. Ett exempel är samarbetet mellan Chalmers och Göteborgs Universitet inom nyckelaktörsprojektet GoINN.

I regeringens senaste forskningsproposition satsas ytterligare resurser på att stärka innovationssystemen i Sverige bl.a. via innovationskontor, vilket är en insats vi välkomnar. Forskningspropositionen har dock förbiset behovet av investeringskapital till forskningsidéer vid Göteborgs Universitet. Det beror på att propositionen endast lyfter fram de holdingbolag som är knutna till innovationskontor. Därmed blir Västsverige utan ytterligare investeringsmedel eftersom Chalmers, som fått ansvaret för det västsvenska innovationskontoret, inte har något holdingbolag. Följden av förslaget riskerar att leda till att idéer inom GU:s spetsområden flyttas till andra delar av Sverige för att utvecklas då dessa har både innovationskontor och ett holdingbolag. Inom ramen för InMotion görs därför en särskild satsning på GU Holding inom området miljö- energi.

GU Holding arbetar för att öka nyttiggörandet av forskningsresultat från Göteborgs universitet genom att erbjuda tidig såddinvestering och kompetensstött företagsutveckling i en tidig utvecklingsfas innan möjliga inkubatorer tar över. Inflöde av idéer inom branschområden t.ex. Clean-Tech och Blue Bio-Tech ökar. Blue Bio-Tech handlar om marina och havsnära substanser som kommer att revolutionera läkemedels- och Bio-Tech industrin.

Inom ramen för InMotion föreslås därför en extra satsning på kapitaltillskott till GU-Holding med inriktning på finansiering av idéer inom Clean-Tech och Blue Bio-Tech.

Inom ramen för programmet gör Västra Götalandsregionen en satsning på såddfinansiering på totalt 10 mnkr. För mindre projekt kan regional såddfinansiering ges som bidrag upp till 50 000 kronor. I övriga fall sker finansiering i form av villkorslån på max 850 000 kronor. Dessutom avsätts 4 mnkr till GU Holding för perioden 2009-2011.

Förstärkning av plattformarna Lindholmen och Innovatum

Mål

Programmet ska stärka de regionala plattformarna Lindholmen och Innovatum som stödjande miljöer för att initiera och driva samarbeten mellan små och stora företag, akademi och institut inom områdena hållbara transportlösningar samt miljö- och energisystem.

Lindholmen och Innovatum fungerar som neutrala, öppna plattformar för industrinära utvecklingsprojekt. De har delvis skilda roller och kompetenser, där Lindholmen är inriktat på att attrahera strategiska forskningssatsningar och Innovatum mer stödjer företagsnära utveckling och innovation. Tillsammans och i samspel med övriga teknikparker i regionen, spelar de en central roll som en del av infrastrukturen för utveckling av hållbara fordon och transporter samt miljö i Västra Götaland. De har dessutom en nära koppling till aktörerna i fordonsklustret och kan koordinera utvecklingsprojekt i samverkan mellan näringsliv, akademi och samhällsaktörer. Den nu rådande lågkonjunkturen kommer att innebära stora strukturförändringar. För Västsverige är detta mest påtagligt inom fordonsklustret. Den grund som lagts i och med uppbyggnaden av Lindholmen och Innovatum bör i detta läge kunna utgöra en mycket betydelsefull struktur i omställningsarbetet och för sysselsättningen på sikt. Inom ramen för programmet görs därför riktade satsningar på Lindholmen och Innovatum. Lindholmen och Innovatum kan även spela en viktig roll i att utveckla och koordinera större strategiska satsningar inom ramen för insatsområde 1-4.

Lindholmen

Utvecklingen av Lindholmen Science Park har pågått under ca 9 år och från start identifierades tre fokusområden för Lindholmen: intelligenta fordon och transportsystem, mobilt internet och modern media och design. Sedan starten har ett antal tematiska arenor skapats. Uppbyggnadsarbetet av arenor och sedan projekt- och programarbete kan karaktäriseras som ett projektmäklari. Rollen innebär att Lindholmen som en neutral aktör kan ”mäkla” ihop specifika projekt eller program, där ett flertal parter deltar. Hittills har detta arbete bland annat lett till förutsättningar för att bilda Safer, att formera och utveckla ett treårigt avtal och uppdrag från Krisberedsskapsmyndigheten samt utformning av ett femårigt program kallat Test Site Sweden på regeringsuppdrag genom VINNOVA.

Lindholmen expanderar fysiskt. Det innebär möjligheter för nya centrumbildningar, projektarbetsplatser, labbmiljöer och mötesplatser. För att kunna dra nytta av de möjligheter som expansionen innebär behöver Lindholmen Science Park öka sin verksamhetsvolym och utveckla plattformen för fler insatser inom de existerande fokusområdena.

Den utökade basverksamheten avser främst utveckling och management av den neutrala fysiska mötesplatsen, förstärkning av den mäklande funktionen för projekt och program både nationella och internationella, förstudier samt tillsammans med andra aktörer utveckla Lindholmens roll i innovationssystemet. Med en utökad grundfinansiering ökar förutsättningarna för att driva fler utvecklingsprojekt. För närvarande planeras t.ex: uppbyggnad av ett virtuellt labb för produkt och tjänsteutveckling, uppbyggnad av ett media/ICT labb för tjänsteutveckling, projekt inom Test Site Sweden och Security Arena programmet.

Programmet ”InMotion” avsätter 14 mnkr varav max 8 mnkr får användas till en utökning av basverksamheten (halvårsskiftet 2009 t.o.m. 2011). Övriga medel avsätts till en garanterad

projektram att använda till programmets insatsområden 1-4. För projektramen upprättas ett avtal mellan Västra Götalandsregionen och Lindholmen Science Park som reglerar styrning och användning av medlen.

Innovatum

Innovatum Teknikpark fungerar som en brygga mellan forskning och näringsliv. Teknikparken består av en projektarena, en inkubator och ett science center. Förslaget till resursförstärkning avser de två förstnämnda. Verksamhet drivs inom främst tre fokusområden: produktionsteknik, energi- och miljöteknik samt audiovisuell teknik. Inom dessa byggs starka nätverk av samarbetspartner med världsledande kompetens.

Syftet med projektarenan är att stärka konkurrenskraften för svensk industri. Företag kan vända sig till arenan för att accelerera sitt utvecklingsarbete tillsammans med andra företag, entreprenörer och forskare. Innovatum har en koordinerande roll i projekten. Produktionstekniskt centrum (PTC) har Sveriges bäst utrustade produktionstekniska laboratorium. Ett energi- och miljötekniskt centrum håller på att planeras med målet att komma igång under 2009. En utveckling av gränssnittet mellan produktion och energi/miljö skapar förutsättningar för nya produkter med stor marknadspotential.

Inkubatorverksamheten syftar till att ta idéer från idé till kommersialisering. I konceptet ingår kontorsarbetsplatser, utbildning, handledning och finansiering. I inkubatorn finns för närvarande 13 företag.

Verksamheten har hittills varit inriktad på utvecklingsprojekt i stadierna före den produktnära utvecklingen. I det läge som nu råder inom såväl fordonsindustri som flera andra branscher finns ett stort behov av snabb utveckling och omställning. Nya roller som att koordinera kompetens, driva produktnära utvecklingsprojekt kopplat till samverkan mellan små och stora företag samt specialistfunktioner/avknoppningar kommer att utvecklas. Förstärkning av basverksamheten avser den mäklande funktionen, förstudier inklusive inkubatornverksamheten.

Programmet "InMotion" avsätter 14 mnkr varav max 8 mnkr får användas till en utökning av basverksamheten inkl inkubator (halvårsskiftet 2009 t.o.m. 2011). Övriga medel avsätts till en garanterad projektram att använda till programmets insatsområden 1-4. För projektramen upprättas ett avtal mellan Västra Götalandsregionen och Innovatum som reglerar styrning och användning av medlen.

4. Genomförande och finansiering

Programmet ska i första hand bygga på de strategiska samarbeten som finns i Västra Götaland. Syftet är att växla upp pågående utvecklingsinsatser, attrahera ytterligare offentlig finansiering och privat kapital, korta utvecklingstider och snabba på processer samt få tillstånd konkreta avtal och överenskommelser. Utvecklingsarbetet ska länkas till det västsvenska innovationssystemet.

Finansiering

Västra Götalandsregionen avsätter 150 mnkr under perioden 2009-2010. Medlen kan växlas upp med nationella resurser från t.ex. Vinnova, Tillväxtverket, Energimyndigheten och KK-stiftelsen. Medfinansiering finns även via EUs strukturfondsprogram och EUs forsknings- och innovationsprogram. Övrig finansiering kan komma från företag, institut, universitet och högskolor, kommuner etc. Som komplement till programmet kan enskilda företag ansöka om finansiering för utvecklingsinsatser via Almi samt Almi Invest som erbjuder riskkapital till företag i expansionsfas.

InMotion har fyra finansieringsformer; förstudier, projekt, företagsfinansiering och särskilt riktade medel.

A. Förstudier

Förstudier kan bidra till att skapa förutsättningar för projekt av mer genomarbetad och konkret karaktär. Maxbelopp som kan sökas från programmet är 300 000 kr, medfinansieringsgrad högst 75%. Förstudier kan sökas inom insatsområdena 1-4.

B. Projekt

Projektmedel kan användas till insatsområdena 1-4. Medfinansieringsgrad varierar med avseende på projektets omfattning och innehåll, dock högst 50%. Prioritet ges till åtgärder där med lägre medfinansieringsgrad. Medel söks kontinuerligt.

C. Företagsfinansiering

Insatsområde 5, företagsfinansiering, är på totalt 24 mkr och omfattar tre delar om vardera 10 mkr till FoU-i SMF och såddfinansiering i tidiga skeden till miljöteknikföretag samt 4 mnkr till nyttiggörande av forskningsresultat från Göteborgs universitet. Satsningen på FoU i små och medelstora företag, innehåller FoU-checkar (max 35 000 kronor) och regionalt FoU-stöd (max 500 000 kronor). Ansökningsförfarande sker genom konkurrensutsatt utlysning enligt särskilt delprogram. Satsningen på såddfinansiering ges som bidrag upp till 50 000 kronor. I övriga fall sker finansiering i form av villkorslån på max 850 000 kronor. Medel kan sökas kontinuerligt.

D. Särskilt riktade medel

I programmets insatsområde 6 avsätts direkt 14 mnkr till Lindholmen Science Park och 14 mnkr till Innovatum. Medlen ska förstärka deras basverksamhet och deras roll i det västsvenska innovationssystemet.

Indikativ budget InMotion 2009-2010

Insatsområde		Totalt
1-4	Samverkansinsatser och projekt Kunskaps- och testmiljöer Utvecklingsprojekt Internationalisering Marknadspåverkande insatser	98
5	Företagsfinansiering FoU Sådd	24 10 14
6	Riktade insatser (2009-2011) Lindholmen (bas + projektram) Innovatum (bas + projektram)	28 14 14
Totalt		150
Programstöd*		2,5

*Administrativa kostnader såsom projektledning, informationsinsatser, analyser och utvärderingar

Urvalskriterier

Programmets mål, fokus- och insatsområden

Projekt och verksamhet ska ligga i linje med programmets mål, fokus- och insatsområden, enligt ovan.

Förnyelse och tillväxtpotential

För att uppnå programmets mål är det viktigt att projekten bidrar till sysselsättning, förnyelse i näringslivet och hållbar tillväxt i Västra Götaland. Projekt som är sysselsättningsskapande och har inslag av innovation och medverkar till strukturförändrande åtgärder kommer att prioriteras.

Näringslivets medverkan och finansiellt engagemang

Projekt prioriteras som baseras på näringslivets behov och efterfrågan. Detta mäts i projektets grad av privat finansiering, i första hand i form av likvida medel.

Gränsöverskridande samverkan, såväl branscher som mellan parter

Kriteriet kommer att bedömas ur flera dimensioner. Gränsöverskridande, d.v.s. projekt som stimulerar samverkan mellan branscher i syfte att utveckla nya tillväxtområden. Dessutom bedöms graden av samverkan mellan parter som näringsliv, universitet, högskolor, institut och samhälle, inklusive nationell och internationell samverkan.

Strategisk förankring och engagemang från medverkande parter

Insatsen ska ligga i linje med medverkande organisationers mål och strategier.

Horisontella mål/perspektiv

En förutsättning för att erhålla finansiellt stöd från programmet är att det finns konkreta mål för vad som skall uppnås när det gäller jämställdhet, mångfald och tillgänglighet.

Långsiktiga effekter

Projekt som i bedömning anses bli så stabila och starka att de efter projektets slut kan fortleva på egna villkor, kommer att prioriteras. En bedömning av ett projekts långsiktiga effekter bör göras i relation till andra projekt av liknande karaktär.

Nyttiggörande – plan för kunskapsspridning och lärande

Plan för nyttiggörande av resultat och lärande kommer att vägas in i vid prioritering av insatser.

Internationellt samarbete

En viktig faktor vid urvalet av projekt är internationellt samarbete och medverkan i EUs forsknings- och innovationsprogram

Genomförbarhet

Förutsättningar för ett professionellt genomförande bedöms vad gäller organisation, mål , resurser, kompetens och erfarenhet.

Ansökningsförfarande och beredning

Finansiering ansöks genom ett löpande ansökningsförfarande¹ förutom insatsområde fem ”FoU i små och medelstora företag” där särskilda utlysningar sker. Ansökningsblanketter finns för nedladdning på www.vgregion.se/regionutveckling/projekt.

En sekretariatsgemensam grupp med representanter från miljösekretariat och regionutvecklingssekretariat bereder ansökningarna inför beslut i Regionutvecklingsnämnden. I undantagsfall delegerar Regionutvecklingsnämnden till ordföranden att efter samråd med presidiet fatta beslut i enskilda fall. Vid behov anlitas experter för att bedöma relevans och kvalitet.

Programperiod

Beslut fattas under juni 2009 – dec 2010. Projekten skall avslutas senast under 2013.

---

¹ För Regionutvecklingsnämndens möten 2009 är sista ansökningsdagar: 10/8, 18/9 och 30/10.

Mål och indikatorer

<i>Mål</i>	<i>Aktivitetsindikatorer</i>	<i>Resultatindikatorer</i>
<p>Insats 1: Attraktiva och internationellt konkurrenskraftiga test- och demonstrationsmiljöer som stödjer utvecklingen av nästa generations transportlösningar och miljö- och energisystem</p> <p>Insats 2: InMotion skall bidra till utvecklingen av nya varor, tjänster och processer för nästa generations transportsystem och energi- och miljösystem.</p> <p>Insats 3 Västra Götalandsregionen ska medverka till att utveckla metoder för innovationsupphandling samt genomföra minst två skarpa projekt som bidrar till att utveckla nästa generations transportlösningar och miljö- och energisystem.</p> <p>Insats 4 Programmet ska bidra till att fler västsvenska aktörer positionerar sig inom internationella forsknings- och innovationsprogram</p> <p>Insats 5a Programmet ska stärka de små och medelstora företagens möjligheter att konkurrera på globala marknader genom att förbättra den ömsesidiga kunskapsöverföring mellan de mindre företagen, akademin och forskningsinstituten.</p> <p>Insats 5b Programmet ska bidra till att fler kvalificerade teknik- och kunskapsbaserade unga småföretag inom miljöteknik och energi skall nå kommersiell framgång.</p> <p>Insats 6 Programmet ska stärka de regionala utvecklingsplattformarna Lindholmen och Innovatum som stödjande miljöer för att initiera och driva samarbeten mellan små och stora företag, akademi och institut inom områdena hållbara transportlösningar samt miljö- och energisystem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Antal företag som samverkar med andra företag och/eller akademi, offentlig verksamhet, forskningsinstitut eller liknande - Antal projekt som startas upp (FoU och demonstrationsprojekt) - Antal aktiviteter för att involvera nya företag och organisationer - Antal aktiviteter för att öka det internationella samarbetet - Antal företag som deltar i att utveckla nya eller befintliga varor, tjänster och processer - Antal nationella samarbeten inom forskning, utveckling och innovation - Antal internationella samarbeten inom forskning, utveckling och innovation - Antal företag som deltar i marknadsutveckling/internationalisering - Antal företag som får finansiering 	<ul style="list-style-type: none"> - Antal nya/utvecklade varor, tjänster och processer - Antal kronor i FoU-resurser från nationella finansiärer - Antal företag och organisationer som deltagit i aktiviteter/projekt - Antal företag som utvecklat sin marknad - Antal kronor i FoU-resurser från internationella finansiärer - Antal kronor i FoU-resurser från deltagande företag

Kommunikationsplan

Syftet med kommunikationsplanen är bjuda in aktörer till samarbeten inom ramen för programmets mål. Vi vänder oss i första hand till potentiella projektägare och finansiärer. Löpande information programmets utlysningar och genomförande kommuniceras genom en egen hemsida på www.vgregion.se. Information sker även genom;

- Dialogseminarium
- Kommunalförbund i Västra Götaland och Business Region Göteborg
- Särskild information till aktörer i det regionala innovationssystemet, t ex
  - Universitet och högskolor
  - Forskningsinstitut
  - Samverkansplattformar i Västra Götaland; Innovatum, Lindholmen Science Park, Gothia Science Park, Espira, Sahlgrenska Science Park
  - Innovationsbron
  - Den regionala satsningen Industriell Dynamik
  - Almi

Kontakt

Agneta Mårdsjö, chef näringsliv, regionutvecklingssektariatet.

Tel: 031-63 09 48, e-post: agneta.mardsjo@vgregion.se.

Helena L Nilsson, chef forskning och utveckling, regionutvecklingssektariatet.

Tel: 031-63 09 18, e-post: helena.l.nilsson@vgregion.se.

5 Analys och utvärdering

Framsyn

En kartläggning av Västra Götalands styrkor inom miljö- och energiområdet kommer att genomföras under hösten 2009. Analysen kommer att ligga till grund för att formulera en långsiktig målbild inom vilka kunskapsområden och marknadssegment Västra Götaland ska vara världsledande i framtiden. Slutligen ska en karta, en ”roadmap”, tas fram för hur Västra Götaland ska röra sig mot målbilden. Denna process ska genomföras bl.a. genom framsynsseminarier med experter inom näringsliv, akademi och samhälle.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning kommer att genomföras av samtliga projekt som ingår i programmet. I uppföljningarna ingår redovisning av resultat av projektets indikatorer, måluppfyllelse och genomförda aktiviteter. Inom ramen för programmet ska indikatorerna kompletteras med mått som bättre avspeglar programmets mål och inriktning. Samtliga projekt med en finansiering som överstiger 3 mnkr ska utvärderas avseende effekter och genomförande. En plan för hur utvärderingen ska genomföras ska ingå i ansökan.

En oberoende metautvärdering av programmet kommer att genomföras efter programperiodens slut. Centrala aspekter i utvärderingen blir programmets relevans, effekter, måluppfyllelse och samhällsnytta. Särskild vikt skall läggas vid vilka lärdomar som kan dras av programmet inför framtida insatser med syfte att stärka Västra Götalands konkurrenskraft inom de utpekade områdena.

Referenser:

Västra Götalandsregionen, Omvärld 2008, www.vgregion.se

BAK Basel, GO-SWOT 2007, www.vgregion.se

BAK Basel, Attractiveness 2008, www.vgregion.se

McKinsey, Regional Comparison – West Sweden, Stuttgart, Zuid-Holland and Rhône-Alpes, 2008

WKCI, www.cforic.org/pages/wkci2008.php

ECON Analys och information/Kanenergi – En mindre fossilbärande ekonomi, www.vgregion.se

Rapport tillväxt och utveckling 2007:06. Forskning och utveckling – inom Västra Götaland näringsliv www.vgregion.se

European Cluster Observatory, www.clusterobservatory.org